

«Η γυναίκα της Μάνης - 200 χρόνια από την Μάχη του Δυρού»: Μουσικό και ιστορικό αφιέρωμα, στο «ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει...»

/ [Ενορίες](#)

Η Μάχη του Δυρού ανέδειξε τη δύναμη της συλλογικής αντίστασης και τον καθοριστικό ρόλο των γυναικών στην ιστορία. Οι Μανιάτισσες, υπερασπιζόμενες τα παιδιά, τις οικογένειες και τον τόπο τους, συνέβαλαν σε μια νίκη με ευρύτερη εθνική σημασία.

Μουσικό και ιστορικό αφιέρωμα με τίτλο: «Η γυναίκα της Μάνης - 200 χρόνια από την Μάχη του Δυρού», βασισμένο στο βιβλίο της Σταυρούλας Ζώρζου “Μανιάτισσες” από τις εκδόσεις ΕΑΡ, πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 11 Οκτωβρίου, στο Πνευματικό Κέντρο του Ιερού Ναού Ευαγγελιστρίας Πειραιώς, στο πλαίσιο του προγράμματος «ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει...».

Συμμετείχαν η Συγγραφέας Σταυρούλα Ζώρζου, Μουσικός - Χειρ. Οδοντίατρος, ο Ηλίας Λιαμής, Δρ. Θεολογίας - Μουσικολόγος - Συγγραφέας και το πρωτοεμφανιζόμενο Φωνητικό Σύνολο Ευαγγελιστρίας Πειραιώς υπό την διεύθυνση της Όλγας Καμηλάρη, με Σολίστ τις Μαίρη Γρυντάκη και Σταυρούλα Καμακάρη. Στο Πιάνο συνόδευσε ο Σάββας Σοράνογλου. Κείμενα διάβασε ο

Χρήστος Καμακάρης.

Η εκδήλωση ήταν αφιερωμένη στη συμπλήρωση διακοσίων χρόνων από τη Μάχη του Δυρού, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 26 Ιουνίου 1826, κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης. Κεντρικό θέμα ήταν η ηρωική αντίσταση των γυναικών της Μάνης απέναντι στις αιγυπτιακές και τουρκαλβανικές δυνάμεις του Ιμπραήμ πασά. Μέσα από την ιστορική αφήγηση, τη λογοτεχνία, την ποίηση και τη μουσική, αναδείχθηκε ο καθοριστικός ρόλος της γυναίκας στη διατήρηση της ελευθερίας και της εθνικής ταυτότητας.

Η συγγραφέας εξήγησε ότι η έμπνευσή της προέρχεται από τα παιδικά καλοκαίρια που πέρασε στον Δυρό. Εκεί άκουγε τις ηλικιωμένες γυναίκες να διηγούνται ιστορίες που είχαν παραλάβει από προηγούμενες γενιές. Οι αφηγήσεις αυτές είχαν ενσωματωθεί στην καθημερινή ζωή και στη γλώσσα των κατοίκων, διατηρώντας ζωντανή τη μνήμη της μάχης. Το βιβλίο αποτελεί, επομένως, έναν φόρο τιμής στις γυναίκες που συνέβαλαν στην ελευθερία της πατρίδας. Παράλληλα, επιδιώκει να διασώσει την ιστορική μνήμη και να αναδείξει μια μάχη που δεν έχει λάβει την προβολή που της αξίζει.

Η Μάνη είναι ένας ιδιαίτερος τόπος, με βραχώδες έδαφος, απόκρημνους γκρεμούς, λίγες μικρές παραλίες και πολλά σπήλαια. Το δύσβατο τοπίο δυσκόλευε την καθημερινή επιβίωση, αλλά ταυτόχρονα διαμόρφωνε έναν πληθυσμό μαθημένο στις κακουχίες και στην αυτονομία. Η συγγραφέας συνέδεσε το φυσικό περιβάλλον με την ιστορική διαμόρφωση του χαρακτήρα των κατοίκων. Η ζωή σε έναν τόπο φτωχό σε φυσικούς πόρους απαιτούσε αντοχή, αποφασιστικότητα και διαρκή αγώνα. Η υπεράσπιση της Μάνης δεν αφορούσε μόνο τη διατήρηση της γης, αλλά κυρίως τη διαφύλαξη της ελευθερίας.

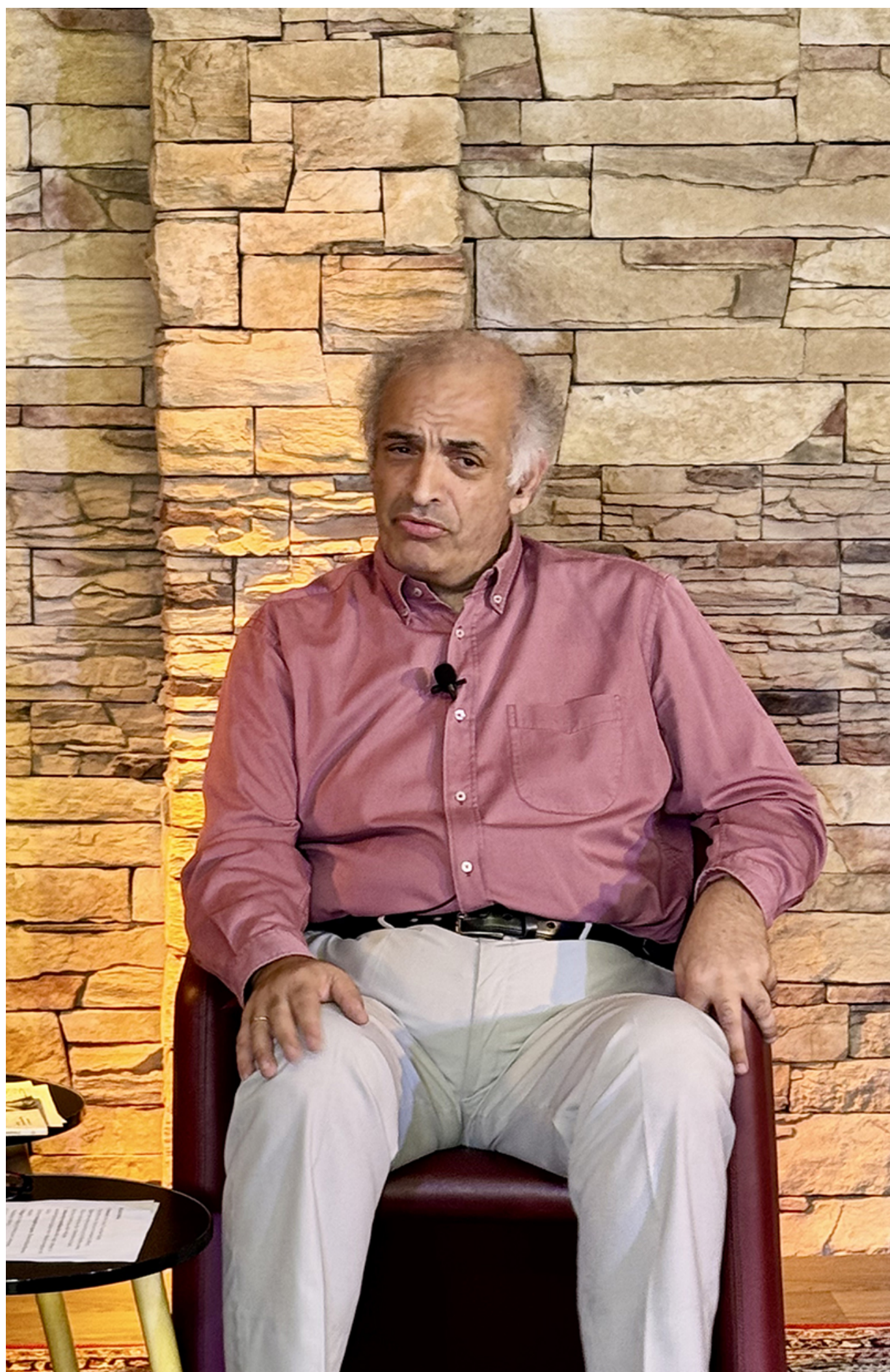
Η κα Ζώρζου τοποθέτησε τη Μάνη σε ένα ευρύτερο ιστορικό πλαίσιο. Γίνεται αναφορά στον Όμηρο και στις αρχαίες πόλεις της περιοχής, όπως το Οίτυλο, η Λας και η Μέσση, οι οποίες συνδέονται με την εκστρατεία στην Τροία. Παρουσιάστηκε επίσης η σχέση της περιοχής με τον μυκηναϊκό κόσμο και η μακρά ιστορική της διαδρομή. Κατά τη ρωμαϊκή περίοδο, Λάκωνες που δεν ήθελαν να υποταχθούν στους Ρωμαίους κατέφυγαν στα ορεινά της Μάνης. Η γεωγραφική απομόνωση συνέβαλε στη διατήρηση μιας ιδιαίτερης ταυτότητας.

Στους μεταγενέστερους αιώνες, όταν η Πελοπόννησος κατακτήθηκε από τους Οθωμανούς, η Μάνη αποτέλεσε καταφύγιο για ανθρώπους και οικογένειες που επιδίωκαν να αποφύγουν την υποταγή και τον εξισλαμισμό. Έτσι εδραιώθηκε η φήμη της ως τόπου που διατηρούσε την αυτονομία του και αντιστεκόταν στους κατακτητές. Η ιστορική αυτή πορεία ενίσχυσε την πεποίθηση των Μανιατών ότι η ελευθερία αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο της ταυτότητάς τους.

Η Μάνη κατείχε ιδιαίτερα σημαντική θέση στην προετοιμασία του Αγώνα του 1821. Όπως είπε η κα Ζώρζου, διέθετε ένοπλο πληθυσμό, πολεμική εμπειρία, πλοία και σημεία από τα οποία μπορούσαν να εισαχθούν όπλα με μικρότερο κίνδυνο εντοπισμού από τους Οθωμανούς. Ενώ σε πολλές περιοχές της υπόδουλης Ελλάδας απαγορευόταν η κατοχή όπλων, οι Μανιάτες είχαν εξοικειωθεί με τη χρήση τους. Οι τοπικές οικογένειες διέθεταν οχυρωμένους πύργους και είχαν εμπειρία από τις

μεταξύ τους συγκρούσεις. Παράλληλα, η ναυτική τους δραστηριότητα τούς επέτρεπε να μεταφέρουν όπλα και εφόδια.

Η Μάνη λειτουργούσε επίσης ως καταφύγιο για διωκόμενους και αγωνιστές από άλλες περιοχές. Ο Κολοκοτρώνης, η Μπουμπουλίνα και άλλες προσωπικότητες είχαν συνδέσεις με αυτήν. Οι Μανιάτες, πέρα από τη δική τους πολεμική συμμετοχή, συνέβαλαν στον εξοπλισμό και στην εκπαίδευση αγωνιστών που δεν είχαν προηγούμενη στρατιωτική εμπειρία.

Η έναρξη της Επανάστασης στη Μάνη συνδέεται με την κήρυξή της στην Αρεόπολη στις 17 Μαρτίου 1821. Από εκεί οι επαναστατικές δυνάμεις κινήθηκαν για την απελευθέρωση της Καλαμάτας και της Μονεμβασιάς. Η συμβολή της περιοχής ήταν ουσιαστική για την οργάνωση και την εξάπλωση του Αγώνα.

Μετά τις πρώτες επιτυχίες της Επανάστασης, οι εσωτερικές συγκρούσεις μεταξύ των Ελλήνων αποδυνάμωσαν τον Αγώνα. Οι εμφύλιες διαμάχες έδωσαν στους Οθωμανούς χρόνο να ανασυνταχθούν. Ο σουλτάνος ζήτησε τη βοήθεια του Ιμπραήμ πασά, ο οποίος αποβιβάστηκε στην Πελοπόννησο το 1825 και ξεκίνησε εκστρατεία καταστροφής και καταστολής της επανάστασης. Η δράση του συνδέθηκε με πυρπολήσεις οικισμών, σφαγές, αιχμαλωσίες και μεταφορά ανθρώπων στα σκλαβοπάζαρα. Η πτώση του Μεσολογγίου τον Απρίλιο του 1826 είχε επιβαρύνει ακόμη περισσότερο την κατάσταση. Η Πελοπόννησος κινδύνευε να χάσει κάθε εστία αντίστασης, ενώ πολλοί κάτοικοι κατέφευγαν στη Μάνη για να σωθούν.

Η κατάκτηση της Μάνης αποτελούσε στρατηγικό στόχο του Ιμπραήμ, καθώς η περιοχή διέθετε όπλα, έμπειρους πολεμιστές και τις προϋποθέσεις για να αναζωπυρωθεί ο Αγώνας. Οι Μανιάτες αρνήθηκαν να παραδοθούν και προετοιμάστηκαν για την άμυνά τους.

Πριν από τη Μάχη του Δυρού, οι Μανιάτες οργάνωσαν την άμυνά τους στη Βέργα, όπου κατασκεύασαν ένα οχυρωματικό τείχος. Όταν ο Ιμπραήμ απαίτησε την υποταγή τους, εκείνοι απάντησαν αποφασιστικά ότι ήταν έτοιμοι να τον αντιμετωπίσουν. Η μάχη στη Βέργα υπήρξε σκληρή. Οι Μανιάτες, άνδρες και γυναίκες, αντιστάθηκαν στις επιθέσεις του αιγυπτιακού στρατού, ο οποίος υποστηριζόταν από το ναυτικό του. Η αντίστασή τους εμπόδισε τον Ιμπραήμ να διασπάσει τις αμυντικές γραμμές.

Βλέποντας ότι δεν μπορούσε να πετύχει τον στόχο του, ο Ιμπραήμ επιχείρησε να παρακάμψει τις οχυρώσεις. Έστειλε μέρος του στρατού του στον Δυρό, έναν μικρό παραθαλάσσιο οικισμό με απότομους γκρεμούς και περιορισμένη ακτή. Υπολόγιζε ότι, καθώς οι περισσότεροι άνδρες βρίσκονταν στη Βέργα, θα έβρισκε τον οικισμό απροστάτευτο και θα μπορούσε να επιτεθεί από τα νώτα στους υπερασπιστές της Βέργας.

ENO
έν Σπάρτῃ

Η εκτίμησή του αποδείχθηκε λανθασμένη. Στον Δυρό είχαν παραμείνει κυρίως ηλικιωμένοι, ασθενείς, παιδιά και γυναίκες που φρόντιζαν τα βρέφη τους. Οι υπόλοιπες γυναίκες είχαν ακολουθήσει τους άνδρες στη Βέργα. Όταν έγινε αντιληπτή η απόβαση, οι καμπάνες σήμαναν συναγερμό και οι γυναίκες συγκεντρώθηκαν για να αντιμετωπίσουν τον εχθρό.

Το πιο συγκλονιστικό στοιχείο της Μάχης του Δυρού είναι ότι οι γυναίκες κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν έναν οργανωμένο και εκπαιδευμένο στρατό χωρίς επαρκή οπλισμό. Τα περισσότερα τουφέκια είχαν μεταφερθεί στη Βέργα. Έτσι, οι Μανιάτισσες χρησιμοποίησαν όσα μέσα διέθεταν: δρεπάνια, αξίνες, δικράνια, άλλα γεωργικά εργαλεία και πέτρες. Αξιοποίησαν το δύσβατο έδαφος και τις ξερολιθιές ως φυσικά οχυρώματα. Για να παραπλανήσουν τους επιτιθέμενους, τοποθέτησαν τα μαύρα μαντίλια τους πάνω στις πέτρινες μάντρες, δημιουργώντας την εντύπωση ότι πίσω τους βρίσκονταν άνδρες πολεμιστές.

Όταν οι Αιγύπτιοι και οι Τουρκαλβανοί άρχισαν να ανεβαίνουν στις απότομες πλαγιές, οι γυναίκες τούς επιτέθηκαν με πέτρες και γεωργικά εργαλεία. Η αντίσταση εξελίχθηκε σε σκληρή μάχη σώμα με σώμα. Η κα Ζώρζου τόνισε ιδιαίτερα το ψυχικό βάρος αυτής της σύγκρουσης: γυναίκες που μέχρι τότε χρησιμοποιούσαν τα εργαλεία τους για τις καθημερινές αγροτικές εργασίες αναγκάστηκαν να τα μετατρέψουν σε όπλα.

Το κίνητρο των γυναικών δεν ήταν μόνο η προστασία της προσωπικής τους ζωής. Γνώριζαν ότι, αν η αντίσταση κατέρρεε, τα παιδιά και οι οικογένειές τους θα βρίσκονταν στο έλεος των εισβολέων. Κυρίως, αντιλαμβάνονταν ότι η ήττα στον Δυρό θα μπορούσε να επιτρέψει στον Ιμπραήμ να υπερκεράσει τις δυνάμεις της Βέργας. Η αντίσταση της Μάνης αναπτέρωσε το ηθικό των Ελλήνων και διατήρησε μια ελεύθερη εστία στην Πελοπόννησο. Η σημασία της μάχης, επομένως, δεν περιορίζεται στην τοπική νίκη, αλλά συνδέεται με τη δυνατότητα συνέχισης της Επανάστασης.

Η εκδήλωση πλαισίωσε την ιστορική αφήγηση με ποιήματα, αναγνώσεις και τραγούδια. Το τελικό μήνυμα της εκδήλωσης ξεπερνά τα όρια της ιστορικής επετείου. Η μνήμη πράξεων ηρωισμού, αυτοθυσίας και αξιοπρέπειας μπορεί να λειτουργήσει ως πηγή έμπνευσης για τον σύγχρονο άνθρωπο. Η Μάχη του Δυρού ανέδειξε τη δύναμη της συλλογικής αντίστασης και τον καθοριστικό ρόλο των γυναικών στην ιστορία. Οι Μανιάτισσες, υπερασπιζόμενες τα παιδιά, τις οικογένειες και τον τόπο τους, συνέβαλαν σε μια νίκη με ευρύτερη εθνική σημασία.

